

قرآن کریم د بشریت لارښود

(د عظیم الشان قرآن د نزول د لمانځونې په مناسبت
د علمي - څېړنیز کنفرانس د مقالو ټولګه)

۱۳۹۹ هـ ش

قرآن کریم د بشریت لارښود

د علمي - څېړنیز کنفرانس د مقالو ټولګه ۱۳۹۹ هـ ش

The Holy-Quran is the Guidance of the Humanity

(A Collection for the Conference on the Celebrity
of the Holy Quran Revelation)

ISBN 978-9936-645-82-0

9 789936 645820

2020

جمهوری اسلامی افغانستان

اکادمی علوم

معاونیت بخش علوم اسلامی

مرکز تفسیر و حدیث

قرآن د بشریت لارښود

د عظیم الشان قرآن د نزول د لمانځغونډې په مناسبت

د علمي - څېړنیز کنفرانس د مقالو ټولگه

د کتاب ځانگړنې:

د کتاب نوم: قرآن کریم د بشریت لارښود

د عظیم الشان قرآن د نزول د لمانځغونډې په مناسبت (د علمي- څېړنیز کنفرانس د مقالو ټولگه)

لیکوال: یو شمیر پوهان

ادیتور: څېړنوال عبدالرحمن حامد

اهتمام: څېړنوال نجیب الله امین

کتنبلاوی:

۱- څېړنوال عبدالرحمن عادل

۲- څېړنپوه نورالحق عزیزى

۳- څېړنوال سیف الرحمن سایف

۴- څېړنوال سید حبیب شاکر

۵- څېړنوال محمد منیر مروت

۶- څېړندوی عبدالوهاب عابد

۷- څېړندوی عزیز گل صافی

۸- څېړنوال عبدالرحمن خامد

۹- څېړندوی محمد امان رسولی

کمپوز او ډیزاین: محمد صابر صبوریار

څېړندوی: د افغانستان د علومو اکاډمي د اطلاعاتو او عامه اړیکو ریاست

د چاپځای: الهام نبي زاده ، کابل - افغانستان

د چاپ کال: ۱۳۹۹ هـ.ش / ۲۰۲۰ م

د چاپ شمېر: ۵۰۰ ټوکه

ISBN: ۹۷۸-۹۹۳۶-۶۴۵-۲۸-۰

د چاپ حقوق له علومو اکاډمي سره خوندي دي

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

لیکچر

مخگینه	لیکوال	سرلیک
أ		د مرکز یادښت
۱		متن بیانیه سرپرست اکادمی علوم
۳	څېړنوال سيف الرحمن (ستانکزی)	د قرآن کریم د نزول څرنګوالی
۱۹	څېړنپوه سيدحبيب (شاکر)	د بشریت په لارښونه کې د قرآن کریم اغېزې
۳۳	سرمحقق نورالحق (عزیزی)	حفاظت وجمع قرآن کریم
۴۵	معاون سرمحقق محمد منیر (مروت)	ویژګیهای کلی قرآن کریم
۵۵	معاون سرمحقق محمد يوسف (حازمی)	بررسی حق قرآن کریم بالای ...
۷۳	څېړنوال دكتور شبر علي (ظریفی)	قرآن کریم د هدایت کتاب
۸۱	څېړنوال عبد الرحمن (حامد)	د قرآن کریم سره د ژوند کولو ...
۱۰۳	څېړندوی محمدامان (رسولي)	د قرآن کریم د نزول موخې او مقصدونه
۱۱۷	څېړنوال عبدالرحمن (عادل)	د قرآن کریم بنسټيز موضوعات ...
۱۴۱	معاون سر محقق محمدکبير (مشفق)	نقش قرآن و سنت در هدایت بشر
۱۵۷	څېړنوال برهان الله (نیازی)	د قرآن کریم پېژندنه
۱۷۳	معاون سرمحقق ويس الدين (نوری)	ناشائستگی های برخی عنعنات...
۱۸۵	څېړندوی عزیزگل (صافی)	د قرآن کریم اعجاز

د مرکز یادښت

قرآن کریم د الله تعالی وروستنی پیغام چې محمد صلی الله علیه وسلم په دروېشتو کلونو کې په پوره امانت سره خپل امت ته رسولی دی؛ امت یې هم هغه مهال په دې خبره گواه و او رسول الله صلی الله علیه و سلم پر دوی باندې خپل پروردگار شاهد ونيو او وېې فرمایل: «اللَّهُمَّ فَاشْهَدْ» ورپسې امت ته یې دا دنده وسپارله چې «فَلْيُبَلِّغُ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ» (حاضر دې غیرحاضر ته ورسوي)؛ نو په همدې بنا له صحابه و څخه نیولې تر ننه او بیا تر قیام قیامت پورې دغه مسؤولیت روان دی او هر څوک تر خپلې وسې دغه نجات بڅښونکی پیغام نورو ته لېږدوي.

گل پاچا "الفت" څه ښه وايي:

د پلار نیکه په قدم مه څه حقیقت پسې څه

هغه دود پرېږده چې حکمونه د قرآن ماتوي

معنا دا چې له قرآن کریم سره به داسې تعامل کوي چې هغه به تر هر څه وړاندې گڼي او کوم رسم، عنعنه او دود چې د قرآن کریم حکمونه ماتوي او د پلي کېدو مخه یې نیسي او د ژوند بڅښونکي پیغام په وړاندې یې خنډ واقع کېږي هغه پرېږده؛ ځکه یوازې د الله تعالی کلام دی چې نه یوازې د پلار نیکه بلکې د ټولو کایناتو په گټه او حقیقت دی. دا هم کېدای شي چې د پلار نیکه وینا او دود دې له حقیقت څخه مخالف وي، نو ته په حقیقت پسې څه او له هغو دودونو څخه چې له حقیقت سره په ټکر کې وي، تېر شه.

د همدغه مسؤولیت د ادا کولو لپاره د افغانستان د علومو اکاډمي د اسلامي علومو د برخې د تفسیر او حدیث د مرکز په نوښت او زیار د ۱۳۹۵ هجري لمريز کال د سرطان په ۷ مه نېټه، چې د ۱۴۳۷ هـ ق کال د رمضان المبارک له ۲۲مې نېټې سره سمون خوري، د افغانستان د علومو اکاډمي د کنفرانسونو او سیمینارونو په تالار کې (د عظیم الشان قرآن د نزول په مناسبت) علمي - څېړنيز کنفرانس جوړ شوی و، په دې کنفرانس کې د علومو اکاډمي پر پوهانو سربېره نورو پوهانو، دولتي کارکوونکو او چارواکو، د پارلمان غړو او نورو مشرانو د قرآن کریم په دې لمانځغونډه کې گډون کړی و، د ویناوو ترڅنگ د څېړونکو له خوا څو علمي - څېړنيزې مقالې هم وړاندې شوې او د قرآن کریم د ژوند بڅښونکي پیغام رسولو او د قرآن کریم د هدایاتو او لارښوونو پلي کولو په ټینگار سره گټور، رغنده او عملي طرحې او وړاندیزونه اړوندو ادارو او مراجعو ته وړاندې شول.

البتہ د دغه علمي - خپرنيز کنفرانس لنډ راپور د ۱۳۹۵ هـ ل کال د سرطان په مياشت
د تفکر جريدې په شپږمه گڼه کې خپور شوی دی.
د تفسير او حديث مرکز و غوښت چې د دغه کنفرانس د مقالو ټولگه خپره کړي، د دې
ټولگې د اهتمام چارې ښاغلي خپرنوال نجيب الله امين ته وسپارل شو، له نوموړي څخه
مننه کوو چې په ورين تندي يې د دې کنفرانس مقالې راټولې، ترتيب او د چاپ لپاره
چمتو کړ. ترڅو د دې کنفرانس د مقالو ټولگه د درنو هېوادوالو د علمي استفادې وړ
وگرځي.

په درنښت

خپرنوال عبدالرحمن عادل
د تفسير او حديث د مرکز رئيس

متن بیانیه سرپرست اکادمی علوم به مناسبت کنفرانس علمی-تحقیقی تجلیل از نزول قرآن عظیم الشان

ثنا و ستایش باد مر خدایی را که رسول خویش را با هدایت و دین حق فرستاد تا آنرا بر همه ادیان چیره کند.

یکی از مباحث مهم در قرآن شناسی، بحث نزول قرآن و چگونگی آن است که از زمانهای متمادی به اینسو مورد توجه دانشمندان و محققان قرار داشته است و هر دانشمند که به مباحثات علوم قرآن یا تاریخ آن پرداخته از نزول قرآن و انواع آن نیز، سخن گفته است.

قرآن مجید توسط وحی از سوی خدای یکتا به حضرت محمد (صلی الله علیه و سلم) در طول مدت نبوتش یعنی حدود بیست و سه سال با حفظ مقام و منزلت آن نازل گردیده است، تا به وسیله آن مردم را به سوی حق و حقیقت و مقام ارزش انسانی و دوری نمودن از کارهای خلاف عقل دعوت کند.

مؤرخین در تعیین ماهی که خداوند حکیم آن حضرت (صلی الله علیه و سلم) را به رسالت برانگیخته و برایشان وحی فرستاده، اختلاف دارند. بسیاری گفته اند که این امر در ماه ربیع الاول صورت گرفته، عده دیگر گفته اند که این کار در ماه رمضان بوده و برخی دیگر گفته اند که این جریان در ماه رجب بوده است. نظر دوم مبنی بر اینکه، این کار در ماه رمضان صورت گرفته، ترجیح دارد به دلیل فرموده خداوند (جل جلاله) در سوره بقره « شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ » البقرة: (۱۸۵) (ماه رمضان آنست که قرآن در آن فرو فرستاده شده است) و همچنان در سوره قدر: « إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ » القدر: (۱) (یعنی همانا ما قرآن را در شب قدر فرو فرستاده ایم). آن حضرت (صلی الله علیه و سلم) ماه رمضان را در غار حرا به سر می بردند و چنانچه مشهور است، حادثه نزول در همین ماه صورت گرفته و جبرئیل (علیه السلام) نیز در آنجا بوده است. بعداً تصدیق کننده گان آغاز وحی در ماه رمضان، در تعیین روزی که وحی نازل شده اختلاف نمودند، عده بی روز هفتم، عده بی روز هفدهم و برخی روز هجدهم را تایید نموده اند. دلیل اینکه آغاز وحی را به ۲۱ ماه رمضان ترجیح داده اند، این است که سیرت نویسان اکثریت شان متفق القول اند که بعثت آنحضرت (صلی الله علیه و سلم)

در همین روز صورت گرفته است. پس به عقیدهٔ علما، قرآن مجید در شب بعثت پیامبر، در غار حرا هنگامی که آنحضرت (صلی الله علیه و سلم) مشغول عبادت بودند بر وی نازل شد، یعنی شروع نزول قرآن از این تاریخ بوده است. در این هنگام جناب شان چهل سال داشتند.

قرآن عظیم الشان، در خلال آیات به این حقیقت اشارت دارد که از مبدأ ربوبی نازل شده و به وسیله پیک وحی بر قلب رسول خدا فرود آمده و آن حضرت (صلی الله علیه و سلم)، آنرا به مردم ابلاغ نموده است. قرآن در مسیر نزول خود از مبدأ ربوبی تا حضور در میان مردم، در همه منازل و مراحل، توأم با معجزات و کرامات است. نکته قابل توجه این است که برای ظهور و حضور قرآن در میان انسانها، تنها قرآن نزول نکرد، بلکه پیامبر (صلی الله علیه و سلم) نیز ارتقا یافت و جایی رسید که توانست، قرآن را در یافت و به انسان برساند.

قرآن کریم نعمت آسمانی الله تعالی برای اهل زمین و حلقهٔ اتصال بنده گان با آفریده گارشان است که جبرئیل (علیه السلام) آن را از جانب الله تعالی، بر قلب پاک رسول خدا نازل فرموده تا هشدار دهنده و هدایت دهنده برای جهانیان باشد.

در فرجام از برگزار کننده گان و اشتراک کننده گان کنفرانس علمی - تحقیقی قدر دانی نموده و امیدوارم دانشمندان و محققان، سیر نزول قرآن از مبدأ تا مقصد، سرآغاز نزول قرآن، زمان و مکان نزول قرآن، اقسام نزول قرآن، شان نزول قرآن، چگونگی نزول قرآن، واسطه نزول قرآن و حالت رسول خدا را حین نزول قرآن طی مقالات علمی - تحقیقی خوب بررسی و حق موضوع را طور شایسته و بایسته ادا نمایند.

با سپاس فراوان

سرمحقق ثریا پوپل

سرپرست اکادمی علوم جمهوری اسلامی افغانستان